Eflâtun Hüzünler

Hikâye

Ayşe İlker

ÖTÜKEN

AYŞE İLKER; 1960 yılında Manisa'nın Gördes ilçesinde doğdu. İlk ve orta okulu Gördes'te tamamladı. Demirci Öğretmen Lisesi'ne gitti. 1977'de mezun oldu ve Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nin "Türk Dili Kürsüsü"nü ilk tercihi olarak kazandı. 1982'de DTCF'yi bitirdi ve 1983'te Gazi Üniversitesinde yüksek lisansa başladı. "Ersarı Türkmenleri Ağzı" teziyle "Bilim Uzmanı" unvanını aldı. Aynı üniversitede 1992 yılında Doktora tezini tamamladı. Yüksek lisans ve Doktora tezlerini danışmanı Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun ile yaptı. Doktora tezi Türk Dil Kurumu tarafından basıldı: "Batı Grubu Türk Yazı Dillerinde Fiil." Türkmen Türkçesi, Azerbaycan ve Gagavuz Türkçesi üzerinde çeşitli araştırmalar yaptı.

İlk meslekî tecrübelerini Ankara ve İzmir Polis Kolejlerinde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği yaparken edindi. Dokuz Eylül Üniversitesi'nde 2 yıl Araştırma Görevlisi olarak çalıştı. 1990-1994 yılları arasında Gazi Üniversitesi'nde Öğretim Görevlisi ve Yardımcı Doçent olarak görevine devam etti. 1995'ten itibaren ise Celal Bayar Üniversitesi'nde çalışmağa başladı. 2002'de Doçent, 2009'da Profesör oldu.

2006-2009 yılları arasında Manisa ağızları üzerinde BAP projesi yaptı. Bu konuda ulusal ve uluslararası toplantılarda bildiriler sundu. Manisa ağızlarının geniş ve ayrıntılı bir gramerini hazırladı.

DTCF'yi kazandıktan sonra, ikinci sınıftan itibaren Divan Dergisi'nin toplantılarına katıldı. *Ana, Töre, Divan* ve *Doğuş* dergilerinde hikâyeleri yayımlandı. Bu dergilerde "Ayşe İnce" imzasını kullandı. 1980 sonrasında *Yeni Düşünce Dergisi*'nin açtığı hikâye yarışmasında "Üçüncü Cadde" adlı hikâyesiyle ikinci oldu. 1986'ya kadar yazdığı hikâyeleri Kültür Bakanlığı Gençlik Dizisi içinde "Bir Başka Sevda" adıyla yayımlandı. Kültür Bakanlığının bir projesi olarak yurt dışındaki Türk işçilerinin çocuklarına yönelik hazırlanan hikâye dizisinde "Türk Misafirperverliği" (Turkish Hospitality) kitabını yazdı ve bu hikâyeler İngilizce tercümesiyle basıldı.

Akademik çalışmaları sebebiyle bir müddet hikâye yazamadı. 1990'lı yılların başından itibaren *Kanat* dergisinde dört hikâyesi yayımlandı. Bu hikâyeler "Ayşe İlker" imzasıyla yer aldı. Daha sonra, bilimsel çalışmalarını ve On İki Eylül'ü konu edindiği bazı deneme ve hikâyeleri *Töre*, *Berceste* ve *Kardeş Kalemler* gibi dergilerde yayımlandı.

2011 yılından itibaren Haber Açısı adlı internet sitesinde "Düşünce İklimi" adlı köşesinde kültürel konularda yazılar yazmaktadır. Ayrıca *Yeni Düşünce* ve *Devlet* dergisinde de yazıları yayımlanmaktadır.

Akademik çalışmalarıyla birlikte hikâye yazmaya devam etmektedir. Evli ve üç çocuk annesidir.

İçindekiler

Türkân/ 9
•
Molla Nine/ 16
•
Torbadaki Erikler/ 20
•
Eflâtun Hüzünler/24
•
Allah'ına Kurban/28
•
Manolyada Asılı Yüreği/34
•
Adım Neydi?/40
•
İplikler ve Yumaklar/48
•
Buzdolabımız Dolu/53
•
İçimdeki "Kün Fe Yekûn"lar/57
•
O Sokak/60
•
Canım Kanım Benim/65
•
Fiilin Hikâyesi/71
•
Depremin Kelebeği/76
•

Bilemiyorum/80
•
Kimya Fabrikam/86
•
Hayatın Başka Baharı Var mı?/89
•
Salı-Perşembe/99
•
Üçüncü Cadde/102
•
Bir Hikâye/106
•
Oradaydınız/109

TÜRKÂN

GELİP gelmeyeceğini bilmiyordu. Zil çaldığı zaman yerinden fırladı. Kapıyı açmadan önce ihtiyaten "Kim o?" diye sordu. Kapıdaki mercekten bakmış, yüksek miyop olduğu ve zil çaldığı anda, hemen kapıya yetişme isteğiyle koştuğu için gözlüğünü takmaya fırsat kalmamış, kapının ardında gölgeden başka bir şey fark etmemişti. Sorusuna "biziz" cevabını aldı. Bu cevaptaki ses, ilkokulda okuyan bir kız çocuğunun sesi kadar yumuşak ve saf geldi ona. Önce "o değil" diye düşündü; telaşlandığına, heyecanlandığına değmedi. Kapıyı açınca, vişne renkte hırkası ve çiçekli yemenisiyle yemyeşil bakan genç bir kadınla göz göze geldi. Yemyeşil bakıyordu genç kadın; temiz, saf, pırıl pırıl bir yeşille. Gözlerine yemenisinin rengi mi karışıyordu yoksa yemenisi gözlerinden mi yeşil çalmıştı, bunu anlayamadı. Düşüncelerine, genç kadının sesi karıştı:

-Haber bırakmışsınız Yakup Efendi'ye, Pazartesi gelsin diye. Erken mi geldim acaba?

Bu ses akıyordu, hem de içine doğru. Yeşil söğütlerle kucak kucağa akan dereler gibi. Sabahının bu kadar güzel başlayacağını tahmin edememişti. Gelir mi gelmez mi endişeleri içinde düşünceleri bulanmış, kapıya fırladığı anda bile gözlerinden tereddüt bulutları ayrılmamıştı. Böyle içine akan bir ses ve bakışla karşılaşmak delifişek bir genç tavrına sürükledi onu ve heyecanla:

-Buyurun, ben de sizi bekliyordum. Yakup Efendi ile haber gönderdim ama haberimi alıp almadığınızı bilmediğimden tereddüt içindeydim, dedi.

Genç kadın, ince kaşlarını kaldırmış, bakışlarının yeşil ışıklarını onun üzerine yağdırıyordu. Lastik terliklerini çekingenlikle kapının kenarına, paspasın dibine çıkardı. Hırkasını askıya astı. İçinde kavuniçi bir yelek, onun altında beyaz zemin üzerinde pembeli-mavili çiçekleri olan ince bir gömlek vardı. "Ne tarafa geçeceğiz?" der gibi ev sahibinin yüzüne baktı, açık salon kapısından ortaya doğru ürkek bir iki adım attı ve bekledi.

-Şöyle oturun, ben hemen gözlüğümü takıyorum, dedi ev sahibi kadın. Yatak odasına geçip gözlüğüyle salona döndü. Gözlüklü hali, ona değişik gelmiş olacak ki uzun uzun onun yüzüne baktı. Koltuğun kenarına adeta ilişmişti. Artık onunla tanışmanın zamanı gelmişti.

-Benim adım Gülsen, eğer sizden büyüksem bana abla da diyebilirsiniz. Sizin adınız ne?

-Bizim adımız Türkân, dedi hafifçe gülümseyerek.

Bu yeşil bakışlı kadının adı da hoşuna gitmişti Gülsen'in. İçi ısındı, kanı kaynadı:

-Türkân, ben daha kahvaltı etmedim, çay suyunu sen gelmeden önce koymuştum, hemen demleyeyim, birlikte kahvaltı edelim, sonra başlarız, dedi. O, başını hafifçe yana salladı ve

- I ı ı, ben kahvaltı ettim geldim, sen et. Bana bezleri ve deterjanı ver, başlayayım, diye cevap verdi.

Kadın, onun sesinin havada uçuştuğunu zannetti. Uçuşan kelimeler, geldi yüreğine kondu, ince, narin bir yaprak gibi. Kararlı bir ifadeyle konuştuğu için,

-Peki, sen başlayadur, ben kahvaltıyı hazırlayınca işe ara verirsin. Yalnız kahvaltı yapmak bana zor geliyor, birlikte yaparsak kendimi daha iyi hissedeceğim, bu arada azıcık da dinlenmiş olursun! dedi.

Türkân işe önce camlardan başladı. Balkonun camlı kapılarının alt pervazlarındaki tozları aldı, birkaç su değiştirerek camları parlar hâle getirdi. Gülsen ise kahvaltıyı hazırlarken onun ses tonunu, bakışlarını, çekingen tavırlarını düşünüyordu. Çocukluğunda babası onları, köylere düğünlere götürürdü. Misafir kaldıkları evin kızları da aynı çekingenlikle bakarlardı. Türkân, belki de maziden bir demet sıcaklık getirmiş bu eve ve ısıtmıştı evi. Yıllar önce yitirilmiş bir dost, unutulmamış ama aranamamış bir arkadaş gibi hissetti ve daha ilk dakikalardan itibaren sevgisi aktı ona karşı. İş yaparken, rahat davranmasını istemesi, incitmek istemeyişi belki bundandı. Türkân'ın temizlik yaparken sorduğu bütün sorulara "Nasıl istersen!" cevabını verdi.

Kahvaltıyı salona getirdiğinde, Türkân ön balkonun camlarını bitirmiş, tülleri çekiyordu.

-İstersen biraz dinlen! Çay içelim, sonra devam edersin, dedi kadın yavaş bir sesle.

-Peki Abla, ellerimi yıkayayım, geliyorum.

Birlikte masaya oturdular. Peynire, ekmeğe uzanan eli, sesi gibi çekingen ve tedirgindi. Kadın, içinde bir sıkıntı duydu. Sofradaki yiyeceklere karşı eşit olmak istiyordu onunla. Onun da rahatça peynirden, zeytinden almasını, lokmaları rahat rahat yutmasını istiyordu. Ağzına attığı küçük bir lokma ekmeği, dili ve dişleri arasında ağır ağır dolaştırıp, zaman içine yaymasını istemiyor, daha çok yemesini bekliyordu. Bunun için,

-Türkân, çok yemezsen ellerin ayakların titrer, bak sürekli kuvvet harcıyorsun, az yersen enerjin olmaz, dedi.

-Biz alışığız, az yesek de çok çalışabiliriz, dedi Türkân.

Onun bu sözü üzerine kadının gözleri Türkân'ın bileklerine, oradan da vücuduna kaydı. Bilekleri kalın ve güçlüydü. Elleri iri ama düzgündü. İçinden "Galiba biraz kilolu, gövdesi büyük," diye düşündü. Türkân'ın üstünde çok bol ve iyice büzgülü bir şalvar vardı; bu sebeple ne kadar kilolu olduğuna karar vermek güçtü.

Kahvaltılarını bitirdiler. Birer keyif çayı da içtikten sonra Türkân işlere yeniden başladı. Artık birbirlerine alışmışlardı. Kadın, onunla ilgilenmek, konuşmak ve sorular sormak istiyordu.

-Çocuğun var mı Türkân?

-Var abla. Biri oğlan biri kız. Kız, daha üç buçuk yaşında. Oğlan, ilkokula gidiyor.

-Peki küçüğe kim bakıyor sen işe gidince?

- Ona babası bakıyor.

Kadının soru sorması, onu cesaretlendirmiş, kendisine yakın hissettirmişti. Bu defa o, kadına sordu:

-Sizin çocuğunuz?

-Benim çocuğum yok Türkân, dedi kadın.

Ona üzgün üzgün bakarak ince sesiyle,

-Ya, olmadı mı? dedi, sırlı bir şey sorar gibi.

Türkân bu anda kadına bir anne, bir kardeş kadar yaklaşmıştı. Gülsen'in artık ayrıntılı cevap vermesi gerekiyordu. Sıradan bir şeyler söyleyerek geçiştirmeyi yeni kurulmuş dostluğa aykırı bularak:

-Geçen sene hamile kaldım. Ama üç aylıkken düştü. Sonra da çok hastalandım. Uzun süre evde yattım, rapor kullandım.

-Peki, şimdi olsun ister misin?

-Tabiî, şimdi olmasını istiyorum. Bu yüzden ağır kaldırmıyorum, çok fazla yorulmamaya çalışıyorum. İşte kendimce dikkat etmeye çalışıyorum.

İki kadın olarak kurdukları bu yarenlik, onları iki eski dost gibi yapmıştı. Gülsen, şu karşısında duran yeşil bakışlı kadını, daha birkaç saat önce bu eve gelen hiç bilmediği yabancı bir temizlikçi değil de yıllardan beri bu eve gelip giden bir arkadaş gibi görmeye başlamıştı.

Türkân, geride kalan işlere devam etti. Hiçbir yerin temizliğini baştan savmıyor, özene bezene temizlik yapıyordu. Kadın ona yardım etti. Sehpaları kaldırırken, Türkân da onun yardımına koştu. Tek başına kaldırmasını istemedi, ağır eşyaları ikisi birlikte kaldırdılar.

Akşamüzeri beşe doğru işler bitmişti. Türkân elini yüzünü yıkadı, gitmek için hazırlanmaya başladı. Gülsen, eğer vakti varsa hemen çıkmamasını, ikindi çayını birlikte içmelerini teklif etti. Türkân bunu kabul etti, çaylarını içtiler, kadının hazırladığı kek ve poğaçalardan yediler. Çocuklarını merak ettiği için Türkân, giderse iyi olacağını söyleyerek ayağa kalktı. Çocuklarına götürmesi için ona kek ve poğaça sardı Gülsen. On beş gün sonraki Pazartesi sabahı, saat sekiz otuz için sözleştiler. Merdivenlerden inerken Türkân'ın gözü hep kadındaydı. Son basamakta biraz durdu, kadına tekrar baktı ve hafif bir gülümseme yerleşti dudaklarıyla yanakları arasına. Gülsen de bu esnada bir bütün olarak Türkân'a şöyle bir baktı; iri ve kuvvetli bir kadın görünümündeydi; "Gidecek bir de yemek yapacak," diye düşündü. Türkân yüzündeki gülümsemeyle merdiven basamaklarını indi, kadın kafasındaki düşüncelerle kapıyı kapattı.

Evine ilk defa yardımcı almıştı. Bir yardımcıya nasıl davranılacağını, işlerin nasıl gösterileceğini bilmiyordu. Ama her şeyin bu kadar iyi gideceği de aklına gelmemişti. Artık on beş gün sonrasını iple çekmeye başladı Gülsen. Bulaşık yıkarken, yerleri silerken, lavaboları ovarken hep Türkân'ı düşünüyordu. Onun tatlı ve ince sesini, yeşil bakışlarını. Kendi kendisine onunla konuşuyor, aralarında geçen cümleleri hatırlamaya çalışıyor ve onun iş yaparken gösterdiği gayrete içinden gıpta ediyordu.

Nihayet, on beş gün geçti. Pazartesi sabahı Gülsen, Türkân'ın yolunu gözlemeye başladı. Saat dokuz, Türkân yok. On oldu, yok... On iki oldu yok. Ümidi kesti. Herhâlde temizliğe gitmekten vazgeçti, diye düşündü. Sonra evhamlandı. Yoksa onun kırılacağı bir davranışta mı bulunmuştu, üzülecek bir söz mü etmişti? "Hayır, mümkün değil, onu üzmüş olamam, kırmış olmam mümkün değil!" Gözleri nasıl da sevgiyle bakıyordu. Üzüldüğü, kırıldığı bir şey olsa bu bakışlar o anda gölgelenmez miydi?

Türkân'ın gelmeyişi, Gülsen'i yerinde duramaz, deli fişek bir atılganlığa sürükledi. Temizliğin yapılıp yapılmaması değildi önemli olan, neden gelmemişti, veya gelememişti? İşte bu merak, içini kemiriyor, birçok soru işareti düğümleniyordu yüreğinin tam ortasında. Bir dost kaybetmiş gibiydi. İçinin tarif edilmez köşe ve bucaklarında, derin sızılar başladı. Sızılar, merakını iyice artırdı ve Türkân'ın gelmeyiş sebebini öğrenmeye karar verdi. Alelacele giyindi. Merdivenlerden koşarak indi. Türkân'ın dört-beş sokak ötede oturduğu kapıcı dairesinin önüne vardı altı yedi dakika içinde. Yanakları hızla yürümekten al al olmuştu. Alnında da birkaç ter damlası birikmişti. Bir elini alnındaki terlere götürerek öbür eliyle yakasını topladı, ceketini düzeltti ve kapının zilini çaldı.

Yakup Efendi kapıyı açmış, şaşkın şaşkın "Siz ne arıyorsunuz buralarda?" dercesine bakıyordu. Kapıcılık yaptığı apartmandan bir kadını karşısında görünce, temizlik, çöp toplama ya da merdiven yıkamayla ilgili bir hoşnutsuzluk meselesi olduğuna hükmetmeye başlamıştı tam, ama Gülsen onun bir şey sorup söylemesine fırsat vermeden,

-Yakup Efendi, Türkân gelmedi de merak ettim, bir şey mi oldu? diye sordu.

Yakup Efendi, geliş sebebinin bir hoşnutsuzluk olmadığını anlamanın verdiği garip bir telaş ve örtülü bir sevinçle,

-Abla, Türkân iki saat önce doğum yaptı, içerde.

-Ama nasıl olur, daha.. on beş gün önce.. bir şey yoktu.

Bu arada keskin ve çizik çizik bir ağlayış vurdu kapıya. Gülsen, yüreğine saplanan bu çizik seslerle hem mahcubiyete hem şaşkınlığa yuvarlandı. Bu yeni doğmuş, daha birkaç saatlik bebek sesini duymasa, Yakup Efendi'nin kendisine çok kötü bir şaka yaptığını düşünecekti. Şaşkınlığını üzerinden atmaya çalışarak yarı tamamlanmış yarı tamamlanmamış cümleler çıkardı ses boşluğundan. Sesi

kısılmış da kendisini duymuyor veyahut da Yakup Efendi onun söylediklerini anlayamıyormuş gibiydi. İkisi de benzer boşluk dalgalarıyla birbirine bakıyordu. Gülsen neden sonra, "Güle güle büyütün, hayırlı olsun," demeyi akıl etti. İçeriye girip girmemekte bocaladı, mutlaka bir ebe, komşu kadınlar, birileri vardır Türkân'ın yanında diye düşündü. Zaten Yakup Efendi'den içeriye girmek üzere bir davet almış değildi, o da şaşkınlığın denizinde yüzmekteydi hâlâ. Kısa veda ve iyi dilek cümlelerinin ağzından nasıl çıktığına inanamadan oradan ayrıldı.

Eve geldiğinde, hayıfların bini yüz taraftan etrafını sarmış, akılsızlığına mı, görüşsüzlüğüne mi, saflığına mı.. artık nesine olursa olsun içini sıkmaya başlamıştı. En çok da, Türkân'ın hamile oluşunu nasıl anlayamamıştı, buna yanıyordu. Kendisini, hamileliğinin son günleri olduğunu bilmeden ona iş yaptırdığı için suçlu sayıyor, üzüntü ve vicdan azabı çörekleniyordu yüreğinde. Ama hem bu sıkıntıyı hem de azabı giderecek tek tesellisi, Türkân'ın gelmeyişinin sebebinin kırgınlık veya incinme olmayışıydı.

Aradan bir ay geçti, Gülsen yeni bir yardımcı aramadı; işlerini kendisi yapmaya çalıştı ve bir Pazartesi sabahı, zil çaldı. Kapıyı gözlükle açtı, karşısında kucağında bebeğiyle Türkân'ı görünce, doğum haberini aldığı güne benzer ikinci bir şaşkınlık anı geçirdi. Ama bu üzüntülü değil, sevinçli bir şaşkınlıktı.

-Abla, temizliğe geldim; bebeğimi de artık yanımda götürüyorum. Hiç eziyet etmiyor. Acıkınca emziriyorum, sütüm de bol Allah'a şükür.

İlk gördüğünde ona yemyeşil bakan bu kadın, aynı sıcaklık ve saflığıyla içeriye girdi; kucağındaki bebekle eğilerek lastik terliklerini kenara çekti.

Gülsen, kapıyı kapatırken, bebeğin rahatça uyuyabileceği yeri belirlemişti bile.